

Abstrakt

Psychologické profilování pachatele

V posledních desetiletích prochází mnoho oblastí lidské činnosti podstatnými změnami. Týká se to i trestné činnosti, což si žádá nalézání nových vyšetřovacích postupů a adaptaci těch, které již jsou běžně užívány. Jednou z perspektivních podpůrných metod je i psychologické profilování pachatele, multidisciplinární metoda, jež v moderní podobě vznikla v sedmdesátých letech v USA jako jedna z reakcí na stoupající počet zločinů bez předchozího existujícího vztahu oběti a pachatele. Tato metoda se neustále rozvíjí a v mnoha státech je v současné době standardní součástí palety vyšetřovacích postupů pro závažné trestné činy.

Cílem předkládané práce je shrnout poznatky z oblasti psychologického profilování pachatele, demonstrovat jejich použití na modelových případech a konečně popsat současné použití psychologického profilování v ČR a navrhnout další možný rozvoj. Práce je, mimo úvodu a závěru, dělena do čtyř kapitol. První z nich se soustředí na samotný pojem psychologického profilování pachatele, jeho historii, základní přístupy k němu a na jeho využitelnost. Druhá mapuje, jaké poznatky může profilovač o činu i pachateli získat a jakým způsobem. Třetí část se zabývá tvorbou profilu v případech vražd, znásilnění a žhářství, zatímco kapitola poslední hodnotí rozšířenost této metody v České republice a přináší návrhy vývoje.

Je třeba přiznat, že psychologické profilování je obestřeno mnoha mýty a polopravdami, rozšířenými nejen mezi laickou veřejností, ale i mezi některými kriminalisty. Realitu dále zamlžuje populární vypodobnění profilovače jako telepatači jasnovidce. Takový fiktivní odborník pracuje obvykle samostatně a jeho činnost vede neomylně k dopadení pachatele. Skutečné profilování je přitom závislé na ostatních vyšetřovacích metodách, zejména ohledně sběru informací, a k odhalení pachatele vede samo o sobě jen zcela výjimečně.

Kolem smysluplnosti užití psychologického profilování pachatele ve vyšetřovacím procesu se utváří mnoho názorových táborů, sahajících od naprostého zavržení tohoto „šarlatánství“ až po nekritický obdiv. Z mé práce vyplývá, že pravda leží kdesi uprostřed. Je to metoda, která prokazatelně skýtá možnosti nového náhledu na případ, ale přímou identifikaci pachatele od ní obvykle očekávat nelze.